

Aan de leden van de gemeenteraad van Heerlen

8 november 2023

Betreft: Aanbieding rapport startonderzoek Nationaal Programma Heerlen Noord

Geachte leden van de raad,

Hierbij bieden wij u het rapport aan van het startonderzoek Nationaal Programma Heerlen-Noord (NPHLN). De rekenkamer heeft dit programma op uw verzoek onderzocht. NPHLN maakt deel uit van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid, een langjarig programma dat in 20 focusgebieden in Nederland wordt uitgevoerd. NPHLN betreft een groot deel van de gemeente Heerlen en beoogt een decennialange neerwaartse spiraal van achterstand, armoede en criminaliteit te doorbreken.

De rekenkamer gaat het programma langjarig volgen door met enige regelmaat onderzoek te doen naar voor de raad relevante thema's en ontwikkelingen. Voor u ligt het eerste onderzoeksrapport. Als startonderzoek hebben we het beleid, de financiën en de governance van het programma in kaart gebracht en gekeken naar uw rol en positie als gemeenteraad in besluitvorming, sturing en controle.

We werken in het onderzoek samen met de rekenkamers van andere focusgebieden. Dit startonderzoek wordt momenteel ook uitgevoerd in Groningen, Arnhem en Lelystad. Het tweede deel van dit startonderzoek bestaat uit een vergelijking van de wijze waarop het nationaal programma wordt aangepakt in de vier focusgebieden, met als doel te leren van elkaar. In dat rapport zal de rekenkamer ook inzicht geven in het onderzoekskader voor de komende jaren. Dit rapport verwachten wij in het tweede kwartaal van 2024 aan u te kunnen aanbieden.

Het NPHLN is een ambitieus, maar ook ingewikkeld traject – integraal, langdurig en met veel verschillende partners. Zo vraagt de netwerksamenwerking van het NPHLN, om een ander soort sturing dan wat in het lokale bestuur gebruikelijk is. Ook de bekostiging van NPHLN is complex en het vraagt een extra inspanning om de raad hierover te informeren, evenals de monitoring en onderzoek voor het programma en de volksvertegenwoordigende rol van de raadsleden.

De rekenkamer vindt het belangrijk dat de raad expliciet aangeeft welke sturing hij voorstaat en hoe hij richting wil geven aan het opereren van de raad in het netwerk van het NPHLN. Ook wat betreft het financiële inzicht, monitoring en onderzoek en de volksvertegenwoordigende rol zou de raad de opties expliciet kunnen overwegen en vervolgens de eigen koers bepalen.

De rekenkamer beoogt met het startonderzoek de raad te faciliteren bij het bepalen wat 'des raads' is en wat breder is (het programma) en vervolgens bij het bepalen van waar en hoe de raad op wil sturen en hoe de raad zijn controlerende functie wil invullen, evenals welke informatie de raad daarvoor nodig heeft.

Het onderzoeksrapport dat u hierbij ontvangt bestaat uit de onderzoeksopzet, de bestuurlijke samenvatting met daarin de conclusies en de aanbevelingen (p. 10-12 van het rapport), een uitgebreid bevindingenrapport en een aantal bijlagen.

Nawoord bij de reactie van het college.

Het college heeft zoals gebruikelijk gereageerd op het rekenkamerrapport. De collegebrief hebben wij integraal als bijlage bij het startonderzoek gevoegd.

De rekenkamer heeft naar aanleiding van de bestuurlijke reactie de volgende opmerkingen. Het college legt uit wat er al gedaan wordt of wat men al van plan is. Daarbij wordt niet ingegaan op de inhoudelijke suggesties van de rekenkamer.

Ook geeft het college aan dat hij bereid is om de raad te adviseren en ondersteunen bij het proces om zijn rol en positie nader te bepalen; het college biedt aan de raad hierin te faciliteren. De rekenkamer adviseert de raad te besluiten om zelf de regie te nemen over het proces om tot duidelijke kaders voor de rol van de raad bij het NPHLN te komen -met in achtneming van de kaders van het programma- en hierover concrete afspraken te maken voor de organisatie hiervan. Het college en de ambtelijke organisatie kunnen hiervoor waar gewenst input leveren.

Dank

De rekenkamer dankt iedereen die medewerking heeft verleend aan dit onderzoek.

Vervolg

Wij hopen op behandeling van het rapport in de gemeenteraad van 20 december 2023. De onderzoekers zullen aanwezig zijn bij de bespreking in de commissie EBF op 12 december om nadere toelichting te geven op het onderzoek..

Wij hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

Margriet van Tulder
Voorzitter rekenkamer